

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETNO XIII., St. 23 — CENA 10 DIN

PONEDELJEK, 22. FEBRUARJA 1960

Brez togosti

Na občinski konferenci SZDL na Bledu, ki je bila v četrtek, 18. februarja so govorili tudi o kmetijstvu. Delegat Franc Medija je poudaril, da so zadruge v njihovi občini premajhne in prešibke, zato niso kos vsem nalogam. Prav zaradi gospodarske šibkosti pri zadružah tudi že niso zaživele zadržane ekonomije; so se zmeraj površine, ki so slabo ali pa sploh niso obdelane.

Tudi član Glavnega odbora SZDL Slovenije Boris Kocjančič, ki je bil na konferenci, je govoril o tem problemu. Poudaril je, da kot merilo za obstoj zadruž ne moremo jemati le toga zakonite predpis, pač pa predvsem gospodarske možnosti in pogone.

Ceprav so se kmetijske zadruge v zadnjih letih gospodarsko okreple, vendar v splošnem je močno zaostajajo za nalogami, ki jim jih nista biti družbeno-gospodarski razvoj. Zadruže bodo morali čimbitreje preračati v organizacijsko, kadrovsko in gospodarsko močne organizacije z elementi velikega kmetijskega kombinata.

Vedno bolj postaja namreč jasno, da ob povečanih materialnih pogojih za razvoj zadruž, njihova edanja razdrobljenost ne ustreza več novim nalogam. Slabi pogoj akumulacije in razširjene reproducije, premajhno področje za razširjanje raznih dejavnosti, ki so najne ob uvažanju sodobnega kmetijstva, slaba organizacija prodaje strokovnjakov, pomanjkanje strokovnega kadra, močan vpliv kmečkega sejenskega prebivalstva.

V razprevi so sodelovali: Vinko Naglič, Vinko Milnar, Lojze Filipič, Mara Gregorec, Jaka Mihevc, Miro Slajpah, Pavle Kopac in Peter

Občinski konferenci SZDL v Železnikih in Žireh

Pospešiti gospodarski razvoj

Včeraj, v nedeljo, 21. februarja, sta bili v kranjskem okraju dve občinski konferenci SZDL, in sicer v Žireh in Železnikih. S konferenc posredujemo v nadaljevanju nekaj najvažnejših misli.

Ziri, 21. februarja kmetijstva. Delavski svet Alpine je že lani sklenil vložiti vse sredstva v tehnično izpopolnitve podjetja. Ker je bilo prejšnja leta delo v tovarni malo mehanizirano, je bil nizek tudi kosmati dohodek, ki je znašel le 1.300.000 dinarjev na zaposlenega. Z rekonstrukcijo, ki jo bodo letos nadaljevali, bodo dvignili kosmati dohodek na zaposlenega na 3 milijone 300.000 dinarjev. Tako bodo osvarili torek več sredstev za osebni potrošnjo, za nadaljnji razvoj tovarne in za potrebe občine. Sledi tudi takšna orientacija izvajala tudi nekatere ugovore. Bili so posamezniki, ki so namesto strojev hoteli večje plače. Večina pa je bila drugačnega mnenja in delavski svet je sklenil, da bo letos nadaljeval z rekonstrukcijo, ker le tako je mogoče tudi v perspektivi zagotoviti realen porast življenjske ravni žirovskoga prebivalstva.

V razprevi so sodelovali: Vinko Naglič, Vinko Milnar, Lojze Filipič, Mara Gregorec, Jaka Mihevc, Miro Slajpah, Pavle Kopac in Peter

Velika pripravljenost prebivalcev Selške doline za napredek in razvoj njihove komune

Zelezni, 21. februarja Bortincelj, je bilo obrevnavano celotno gospodarsko, politično in družbeno dogajanje v občini v razdobju od zadnje konference. — Iz njega je razviden zlasti gospodarski vzpon celotne Selške doline in v zvezi s tem naloge organizacij Socialistične zveze in ostalih ter gospodarskih organizacij.

Nadajde je bila razvidna velika pripravljenost prebivalcev, da tudi sami kar največ prispevajo za to, da si uredijo lepša in srečnejše življeno.

Sodelovali so pri številnih kraljevnih dežilih, prispevali so v državo, lesu in drugem materialu v skupni vrednosti 11.395.000 dinarjev in opravili 21.160 prostovoljnih ur.

Zadnji občni zbor pa tudi današnja konference je ponovno potrdila veliko pripravljenost, da nadaljuje s svojim delom. Prav gotovo je tak izreden vzpon zapustil nekatere probleme, ki jih bodo morali bolj energično reševati. Ena takih vprašanj, ki so ga načeli v razpravi, je to, da jim ne bo noben stvari tako manjšalo kot dobrih strokovnih moči. Poudarili so potrebo po primerenem načinu izobraževanja in izpoljevanja tistih ljudi, ki so že v proizvodnji. Spremeniti pa bo treba tudi politiko stipendiranja v občini itd. Nadalje so govorili tudi o težnji po kulturno-prosvetni dejavnosti prebivalcev. Načeli pa so tudi vprašanje kmetijske proizvodnje in poudarili, da so zadružni svet premalo razpravljali o proizvodnih nečrtih zadruž. Posebno velika naloge jih čaka na področju razvoja živinoreje, ker ima ta dolina vse pogoje za to, da ima ta dolina danes manj živine kot pred vojno.

Razgovor s predsednikom loške občine tov. Jožetom Nastranom

Nagel razvoj gospodarstva

Predsedniku loške občine Jožetu Nastranu smo zastavili nekaj vprašanj iz gospodarstva iz Škofjeloškega območja.

«Povejte nam, prosim, nekaj o letozmernem gospodarskem načrtu loške občine?»

«V Gorenji vasi bodo pričeli z zidanjem novih prostorov tovarne Tiškanje iz Kranja. Stroški bodo znašali 35 milijonov dinarjev. Načinili bodo 13 strojev, s proizvodnjo po bomo začeli v letu 1961.«

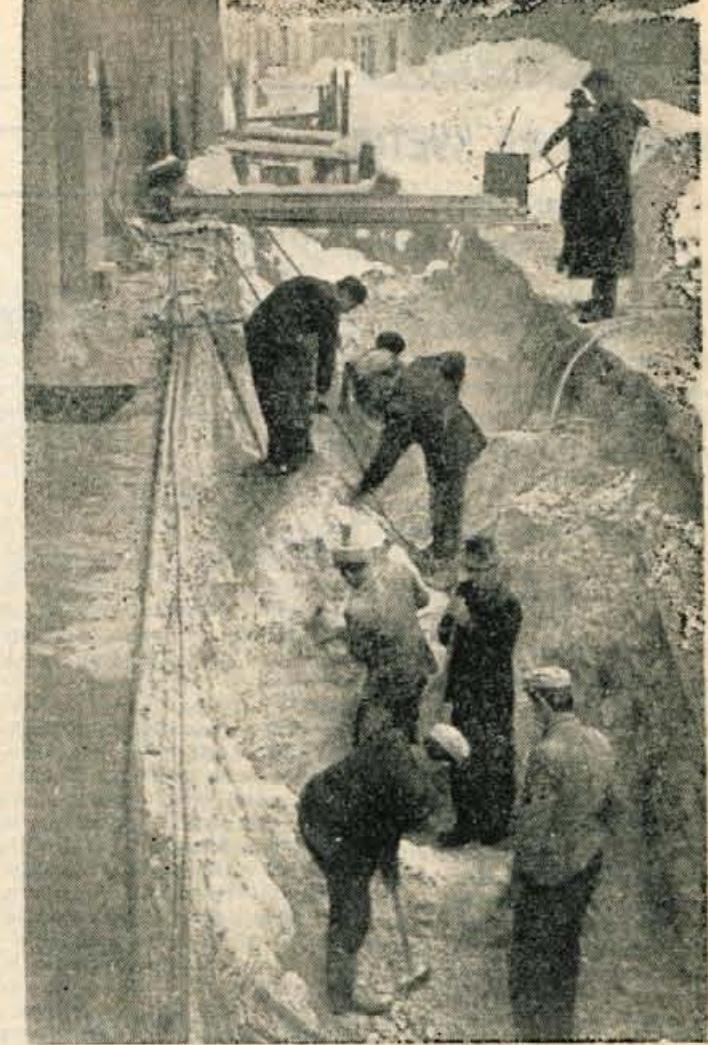
V tovarni Motor bodo za svoje potrebe zgradili na Trati veliko industrijsko hallo za povečanje proizvodnje, zidali bodo upravno poslopje in poslopje družbenih prehran. Del svoje industrijske proizvodnje bodo prenesli v vas Rateče, kjer so imeli do sedaj pilarno. Odslej bodo tu izdelovali gesilne črpalki. To bo edino podjetje v Jugoslaviji, ki bo izdelovalo te proizvode. Od doseženih 200 milijonov dinarjev brutno dohodkov bodo povečali brutno dohodek na 250 milijonov dinarjev letno. Z nabavom novih strojev bo namreč tovarna Motor v Poljanah povečala svojo proizvodnjo za 100 odstotkov.

Tudi tovarna Termika v Bodovljah, ki izdeluje iz žilindre posebne vrste industrijske volne, bo povečala svojo proizvodnjo v tem letu za 100 odstotkov.

Z odobritvijo vloženega elaborata, bo Škofj. Loka dobilo novo tovarno močnih krmil. Te bo velikega pomena ne le za občino, ampak za vso svojo republiko. Tudi v obratu Plenike v Poljanah bodo povečali svojo proizvodnjo. Povsed bodo

Naglič. Poudarili so, da ne glede na velike gospodarske naloge, pri katerih je prebivalstvo pripravljeno sodelovati tudi s samoprispevki, ne kaže zapostavljati druge naloge, ki jih ima Socialistične zveze. Pripravljajo ustanovitev Delavske univerze, z izgradnjo kulturne dvorane v Zadružnem domu nameščajo pozitivni kulturno-prosvetno delo, na komunalnem področju pa jih čaka letos asfaltiranje ceste skozi naselje.

Ob koncu so izvolili 30-članski plenum, za delegata na V. Kongresu SZDLJ pa so izvolili Feliksa Mravljeja. —

Nova kanalizacija na Bledu — Skaloviti teren močno ovira delo (Foto: F. Perden)

Pred sklepanjem o okrajnem družbenem planu

ZADNJI POPRAVKI

V torek bo OLO Kranj sprejel družbeni načrt in proračun za I. 1960

Kranj, 20. februarja

V Kranju je bila danes seja Sveta za družbeni plan in finance OLO, na kateri so razpravljali o priporočilih in predlogih popravkov in sprememb Predloga okrajnega družbenega plana za leto 1960, ki so jih dali občinski ljudski odbori, nekatere gospodarske organizacije in Zavod za planiranje LR Slovenije. Precej predlogov je zgolj stilističnega značaja, nekaj pa je tudi pomembnejših in pri njih se je Svet daje zadržal.

Zivljena je bila razprava predvsem o predlogih k IV. poglavju Predloga okrajnega družbenega plana, ki govorijo o zaposlenosti in produktivnosti in ki predvideva posebne ukrepe za omejevanje zaposlovanja novih delavcev ne le za industrijo, pač pa tudi za gradbeništvo, kjer lani zaposlovanje ni bilo omejeno. Predlog plana nemreč dolže za posamezna gradbene podjetja, koliko delovne sile smejo imeti v posameznih kvartalih, kjer kriterij pa je vzeto najvišje mesečno stanje zaposlenih v ustreznih trimestrih leta 1959. K temu predlogu pa so poslali svoje predloge Obč. Redovljice, Gradbeno podjetje »Projekt« v Kranju in še nekatera druga podjetja, pa tudi člani Sveta so bili mnenja, da bi bili boljši kakšen drug način omejevanja, ne po kvartalih. Zato so sprejeli sklep, da bodo predlagali ljudskemu odboru spremembo te smernice, ki naj bi se glasila, da najvišje stanje zaposlenih v gradbenih podjetjih ne sme presegati najvišjega stanja zaposlenih v letu 1959 in da mora vsako podjetje pri tem doseči ne zaposlenega najmanj 5-odstotno povečanje bruto produkta, računanega po enotnih cenah.

K poglavju predloga plana o gradbeništву je Obč. Kranj predlagal, nej se posamezna projektantska podjetja centralizirajo, vendar je Svet vztrjal pri prvotni smernici predloga plana, ki določa ravno nasprotno, namreč da naj gradbena podjetja ustanove oziroma razširijo lastne projektične biroje, da se na ta način zmanjšuje preobremenjenost projektantskih gospodarskih organizacij in zboljšajo projektske kapacitete nasploh.

Prav tako Svet ni soglašal s predlogom Obč. Kranj, naj se k poglavju o gostinstvu in turizmu vnesе dodatno priporočilo, da se v letu 1960 pripravijo načrti za gradnjo lastnih prostorov za Gorjanski sejem, ker so nekateri člani predloga plana, ki določa ravno nasprotno, namreč da naj gradbena podjetja ustanove oziroma razširijo lastne projektične biroje, da se na ta način zmanjšuje preobremenjenost projektantskih gospodarskih organizacij in zboljšajo projektske kapacitete nasploh.

Prav tako Svet ni soglašal s predlogom Obč. Kranj, naj se k poglavju o gostinstvu in turizmu vnesе dodatno priporočilo, da se v letu 1960 pripravijo načrti za gradnjo lastnih prostorov za Gorjanski sejem, ker so nekateri člani predloga plana, ki določa ravno nasprotno, namreč da naj gradbena podjetja ustanove oziroma razširijo lastne projektične biroje, da se na ta način zmanjšuje preobremenjenost projektantskih gospodarskih organizacij in zboljšajo projektske kapacitete nasploh.

O tej zadevi smo povprašali tudi v Zdravstvenem domu v Kranju. Dr. Janez Bežej naz je povedal, da je zadnje dni približno polovica vseh obotnih v Kranju zaradi gripe, v ambulanti v Stražišču pa kakih 30 odstotkov. Tudi obiski na dom so se povečali in je samo en moral razen drugega dela v petek, 19. februarja, pregledati 37 pacientov na domu, večinoma zaradi obolelosti od gripe.

O tej zadevi smo povprašali tudi v Zdravstvenem domu v Kranju. Dr. Janez Bežej naz je povedal, da je zadnje dni približno polovica vseh obotnih v Kranju zaradi gripe, v ambulanti v Stražišču pa kakih 30 odstotkov. Tudi obiski na dom so se povečali in je samo en moral razen drugega dela v petek, 19. februarja, pregledati 37 pacientov na domu, večinoma zaradi obolelosti od gripe.

Kot so nam povedali v Zdravstvenem domu, so obolenja za gripe začela naraščati zlasti po sobotu, 13. februarja.

V vsakem primeru gripe, ki razsaja, ni neverno. To seveda ne pomeni, da se ni treba peziti. Zdravnik priporoča bolnikom predvsem postejlo, umome in vroč čaj z medom.

Aktualno vprašanje

Gripa

Gripa, ki že nekaj časa razsaja po raznih delih Evrope, prihaja tudi k nam. Njeni spremljevalci so: visoka temperatura z glavobolom, utrujenost in bolečina v udih. Ponokad zanjem gripe kar cele družine, čeprav je bolj popustljiva pri otrocih.

O tej zadevi smo povprašali tudi v Zdravstvenem domu v Kranju. Dr. Janez Bežej naz je povedal, da je zadnje dni približno polovica vseh obotnih v Kranju zaradi gripe, v ambulanti v Stražišču pa kakih 30 odstotkov. Tudi obiski na dom so se povečali in je samo en moral razen drugega dela v petek, 19. februarja, pregledati 37 pacientov na domu, večinoma zaradi obolelosti od gripe.

Kot so nam povedali v Zdravstvenem domu, so obolenja za gripe začela naraščati zlasti po sobotu, 13. februarja.

V vsakem primeru gripe, ki razsaja, ni neverno. To seveda ne pomeni, da se ni treba peziti. Zdravnik priporoča bolnikom predvsem postejlo, umome in vroč čaj z medom.

O gospodarjenju v Železarni

Na letosnjem občnem zboru sindikalne organizacije jesenjske Železarni, ki bo predvidoma 18. marca, bodo kritično ocenili gospodarjenje v podjetju. Tekrat bo nemreč že poznan zaključni račun podjetja, ki jim bo hkrati služil kot smernica za letosnje leto. Bogate izkušnje, ki so jih imeli lani, bodo prav gotovo vzbudljivo vplivale na nadaljnje delo. Hkrati bodo govorili še o nagrjevanju, o skrb za človeka, o standardu in drugih vprašanjih. Sindikalne podružnice so že pripravljajo na občni zbor, predvsem pripravljajo kandidate za nov izvršni odbor sindikalne organizacije.

V. R.

Občinska konferenca ZB v Bohinju

VSE V ORGANIZACIJO

Boh. Bistrica, 21. februarja.

Sinčni je bila v Boh. Bistrici občinska konferenca Zveze borcev, kateri so razen delegatov prispevali tudi zastopniki Okrajnega odbora Zveze borcev. Na konferenci so ocenili delo organizacije ZB v zadnjem letu in nantili celo vrednost podlage za izpoljevanje vseh večjih nalog, ki se poslavljajo prednje.

Boh. Bistrica, 21. februarja. Sinčni je bila v Boh. Bistrici občinska konferenca Zveze borcev, kateri so razen delegatov prispevali tudi zastopniki Okrajnega odbora Zveze borcev. Na konferenci so ocenili delo organizacije ZB v zadnjem letu in nantili celo vrednost podlage za izpoljevanje vseh večjih nalog, ki se poslavljajo prednje.

Danski premier Hansen umrl

V petek, 19. februarja večer je v København umrl v 53. letu starosti predsednik danske vlade Hans Christian Hansen. Predsednik vlade je bil od leta 1955.

Hansen se je rodil 8. nov. 1906 v Arhusu v delavskih družinah. V srednjih demokratski stranki in sindikatih je sodeloval od leta 1920. Devet let kasneje je bil izvoljen za sekretarja socialdemokratske mladine, leta 1955 pa je postal predsednik stranke in vlade.

Desetletnica

Te dni se vse slovenska javnost spominja moža, revolucionarja in literata, ki je velik del življenja posvetil borbi za svobodo slovenskega naroda. Pred desetimi leti (18. februarja 1950) je umrl Prežihov Voranc - Lovro Kubar in v vrstah slovenskih revolucionarjev in literatov je nastala občutna vrzel.

Lovro Kubar je eden največjih slovenskih in jugoslovenskih pisateljev med obema vojama in po osvoboditvi. Njegova znana zbirka novel, ki je izšla leta 1940 pod imenom SAMORASTNIKI, se odlikuje s preprostostjo, jasnostjo, samokloščjo, revolucionarnostjo, ljubezijo do ljudi in realističnim slogom. Napisal je tri romane (POZGANICA, DOBERDOB in JAMNICA), poskusil pa se je tudi v dramatiki (nedokončana drama iz kmilčega življenja PERNJAKOVI).

Mladini pa je l. 1949 dal knjigo pomembnih

Drzen načrt:

elektrifikacija doline Katara

V Združeni arabski republiki so pripravili obsežen projekt elektrifikacije doline Katara. Projekt predvideva, da bodo najprej izkopali kanale, po katerih bo tekla voda iz Sredozemskega morja in dolino. Tok

NOV NAČIN ODKRIVANJA
LEDENIH GOR

Britarski oceanografski institut proučuje nov način odkrivanja plavajočih ledenih gor. Nova metoda, ki naj bi omogočila ugotavljanja ledenih gor z letala tudi v meglji ali oblačnem vremenu, uporablja za merjenje temperature morske površine in toplotnih žarkov v zraku poseben termometer. Iz tako dobljenih podatkov nato sklepajo o bližini in velikosti ledenih gore. Tačken način za ugotavljanje so že praktično uporabili pri kartografiraju zalivskega toka vse od Floride do področja Caypkooda. Do nedavnega so ledene gore odkrivali samo z radarjem, vendar ta ne loči ledu od ladje.

TRIDELNA LADJA

V sovjetskem rečnem pristanišču Gorki so preizkusili novo vrsto tovorne ladje, ki se oddlikuje po nekaterih konstrukcijskih posebnostih, kakrsne doslej v ladjeleirske tehniki še nismo srečali.

Ko se je nova ladja bližala pristaniščim pomolom, je enostavno razpadla v tri dele — krmo, pramec in srednji del. — Posamezne dele pa je vlačile potem hitro potegnilo do pristaniških pomolov. Ko so čez nekaj ur tovor izkrcahi, je vlačilec ladijske dele spet sestavil v ladjo, da je lahko odplovil.

Ladijski strokovnjaki pravijo, da takšne ladje lahko tovor hitreje naložijo ali raztovorijo, kar je posebno važno v rečnih pristaniščih, ki po navadi niso velika.

Squaw Valley ▶

V četrtek, 18. februarja so ob 14. uri po krajevnem času odprli osme zimske olimpijske igre. 30 reprezentanc je vkorakalo na stadion. Največ je bilo sovjetskih športnikov in tekmovalcev iz ZDA. Na letošnjih zimskih olimpijskih igrach sodelujejo: Argentina, Avstrija, Avstralija, Bolgarija, Kanada, Čile, ČSR, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Anglija, Madžarska, Islandija, Italija, Japonska, Koreja, Libanon, Liechtenstein, Nizozemska, Novi Zeland, Norveška, Poljska, Južna Afrika, Španija, Švedska, Svica, Turčija, Sovjetska zveza in ZDA.

Osmo olimpijske igre je svečano odprl podpredsednik ZDA Richard Nixon. Dotlej je bil na sporedni tek na 30 km, smuk pa je tehnično vodstvo preložilo na današnji dan. V teku na 30 km je zmagal Sven Jernberg, medtem ko je svetovni prvak Hamalainen šele na 11. mestu.

Na slike: Dolina Squaw Valleya, v ospredju progri za smuk in vlečalom, v dolini pa so drsalšči.

te vode pa bi izkoristili za pogon turbin pri električnih centralah. Hitro izhlapevanje vode iz ogromnega jezera bo omogočilo, da bo veden pritekala še nova voda iz Sredozemskega morja. S tem bodo lehkoh popolnoma izkoristili tok vod proti notranjosti puščave.

Pri raziskovanju terena je prva ekipa, ki uresničuje načrt, že natele na nekatere težave. Dolina Katara je pokrita z minski polji in drugi svetovne vojne. V bitkah v Libijski puščavi 1941. in 1942. leta, je ta del egiptovskega ozemlja večkrat menjal gospodarja. Do danes ostanki niso še nihče očistili. Razen tega nimajo na razpolago niti popolnih načrtov teh minskih polj.

Med vladama Združene arabske republike in Zvezne republike Nemčije je bila sklenjena pogodba, da bodo nemški strokovnjaki očistili mine v vsej dolini Katara, potem pa bodo nadaljevali z raziskovanji, da bi dokončno uresničili projekti elektrifikacije.

»MARKOVA NOGA«

Na vzhodnih strani Prespanskega jezera leži malo vasica — Markova noga. V bližini te vasice pa je velik kamen, na katerem je odtis človeške noge v velikosti okoli 60 cm.

Ustno izročilo pravi, da je pred mnogimi leti hodil tod kraljevec Marko in je zato tu ostal odtis njegove noge. Ljudje pravijo, da je napravil korak preko celega jezera, ki je široko preko 12 km. Pred leti so ta kamn odpejali Grki v svojo državo. Kasneje pa so ga Makedonci vzel nazaj. Sedaj stoji 12 metrov od jugoslovansko-grške meje.

Tudi tukaj se je priroda kaj čudno poigrala z imitacijo človeške noge.

F. R.

TONE SVETINA LOVČEVA HČI

Riše Milan Ratiste

64.

65.

66.

Nekaj dni je snežilo, potem pa je krivec obriral svod nad gorami. Jozelj je gažil svežo mečavo v goro. Moral je izmenjati vabe na verigi nastavljenih pasti. Zdaj mu je koza, ki jo je ubil Herman, prišla prav. Počasi je kreval navkreber, vlekel pipi in ogledoval sledi. »Uh, ta imata pa metlo,« si je momljal, ko je ogledoval sledove lisice, ki je ujela ptiča in pustila ostanke v snegu. Sledov je bilo vse več. Na Vodicah je srečal srno družino — staro z mladičema. Srne so ga gledale iz goščave, kot bi vedle, da jim ne bo storil nič žalega.

Pod orlovo steno pa mu je od presenečenja padla pipa v sneg. Po hudoj tem koritu je vlekla sled velikih nog prav proti njegovim pastem. »Lumpje hudičevi, zdaj bom ob kuno.« Bila je ista sled, kot pod Zelenimi špicami.

Pahu se je bližal po sledi neznanca s puško v rokah. To bo Boštjan. Moral ga bom naznaniti. To je preveč. Deklice mi bega, nad gamse hodi, zdaj bo še kuno ukradel.

Ob pahu pod skalno pa bi mu pipa kmalu drugič padla iz ust. V pasti, je bila kuna, že ujeta pred snegom. Potresel jo je in pobožal po zlatorumeni lis pod vratom in po mehkom kožuhu. »Eh, zvita si bila in krvoločna, toda Jozelj, ta je pa še bolj zvit kakor ti!«

— Cudno, čudno, da si ostala v pasti?!

Televizijski pirati pod nebom Chessman
ča živel še 60 dni?

Ceprav na splošno menijo, da je oddajanje TV programov iz televizijski oddajnikom, ki mu pravijo televizijski pirat.

Razlogi za to so kaj preprosti. V Skandinaviji je televizija monopol v rokah velikih televizijskih družb: Sveriges Radio, Norsk Rikskringkasting, danski in finski radio. Vse pa so načelno proti reklami, ki jo industrija vztrajno zahteva.

Tovarne so zato ustanovile posebno družbo — Swedish Commercial Television Company — ki je kupila star DC-3, montirala vanj 10 kW televizijski oddajnik z napovedovalnicom vred in poslala vse skupaj nad morje, ki je že izven teritorial-

nih voda skandinavskih držav. Družba je mednarodna in ker je morje razen 3 milje širokega obalnega pasu prosti, so vsi protesti radijskih in televizijskih družb zamari. Zanimivo je, da 10 kW oddajnik z vsemi kontrolnimi aparaturami tehta 800 kilogramov, napajalne naprave pa 300 kg.

Ker se DC-3 lahko dvigne le 4000 m visoko, ima zasedaj piratski oddajnik domet le 100 kilometrov. Družba pa je že načrta dve novi letali tipa Metropolitan 440, ki je letelo 7000 m visoko tako, da se bo domet piratskih oddajnikov povečal na 250 km.

Cheesman je obtožen ugrabitev otroka, vložen v nekaterih drugih kaznivih dejavij. V ječi je prebil že 11 let in pol in v tem času mu je uspelo doseči, da je bila izvršitev smrtni kazni petnajstkrat odložena. Vrhovno sodišče je enajstkrat odobrilo revizijo njegovega procesa.

NEAPELJSKI TEMPERAMENT

Tenor neapeljske opere Franco Corelli je te dni izval pred potovanje incident, ki ga že dolgo ne pomnijo.

Po zaključku Verdijeve operе Trubadur se je Corelli pojavit s svojo partnerko pred zaveso, kjer sta se zahvaljevala publiki za aplavz. V tem trenutku pa je iz bliznje lože odjeknil moški glas:

»Bravo Fedora, bravo samo za njo, samo za njole.« Takoj za tem so igralci odali za zaveso. Corelli pa je kar v svojem kostumu skozi stranska vrata planil v dvorano proti loži, odkoder je prej prišel moški glas. Zgrabil je nekega mladeniča za vrat in ga začel pretepati pred prestrešenimi gledalcji.

Pravijo, da ni bil to prvi Corellijev incident te vrste. Pred nako leti se je v rimski operi celo mečeval z enim svojih prijateljev.

Nov veterinarski rentgenski aparat

V Veliki Britaniji so pred kratkim izdelali nov veterinarski rentgenski aparat. Izdelan je tako, da ga lahko zlahkotno uporabijo za pregled vseh vrst živali. Rentgenska cev stoji na posebnih podprtih, ki se lahko vodoravno vrti na navpičnem močnejšem nosilcu. Velika vodoravna vrti na navpičnem močnejšem nosilcu. Velika rentgenska posnetke v mnogo krajevem času kot doslej, razen tega pa je treba tudi manj časa, ko mora žival med pregledom nepremično stati pred aparatom.

PENASTI ALUMINIJ

V eksperimentalnem metalurškem inštitutu v ZDA so izdelali penasti aluminij. Njegova notranjost je luknjicava, odtod tudi ime, medtem ko je zunanjina površina popolroma gladka. Odlika novega aluminija je v tem, da je desetkrat lažja od navadnega, ne da bi se zaradi tega zmanjšala odpornost proti pritiskom.

popustil. »Si nemara kaj ukradla? Ponaredila bloke za racioniranje? Ali koga napadla? Kaj uničila? Govori, Jessie!«

— Nič nisem storila — nič takega. Nič mislila nisem na kaj takega... Ozrla se je okrog sebe. »Lije, ali moramo ostati tukaj?«

— Ostali bomo tu dokler ne bo vse mirno. Zdaj pa začni od začetka. Kaj si nama prišla povedat?«

Baleyevi oči so se iznad Jessie glave srečale z R. Daneelovimi.

Jessie je začela s tihim glasom. Toda postajal je vse jasnejši in odločnejši, čim dal je govorila.

— Povedati moram o tistih ljudeh, o medievalistih. Veš, Lije, povsod jih je nekaj in vedno nekaj govorijo. Tudi tedaj, pred leti, ko sem bila še dijetetski asistent, je bilo tako. Ali se spominja moje prijateljice Elizabeth? Ona je bila medievalist. Vedno je govorila, da vse težave prihajajo od Mesta in da je bilo mnogo bolje prej, ko še ni bilo Mest.

Vprašala sem jo, če je prepričana v to, kar govoriti, posebno tedaj, ko sva se midva spoznala, Lije. (Se spominjaš, o čem sva se pogovarjala?) Ob takih vprašanjih mi je potem vedno citirala to ali ono iz malih mikropamfletov, ki so vedno krožili po Mestu. Saj veš, recimo tisti »Sramoto Mest«, ki ga je napisal tisti človek — ne spominjam se več njegovega imena.«

Baley je odsočno zinil: »Ogrinsky.«

— Da, le da so drugi mikropamfleti bili še hujši. Potem pa, ko sva se poročila, je postala Elizabeth sarkastična. Govorila je, da bom postala velik pristaš Mest, ker sem se poročila s policijem. Potem se nisva več mnogo pogovarjali in jaz sem tudi opustila službo in to je vse. Govorila je o tem in onem, samo da bi me pridobil, ali pa da bi bila videti skrivenost in čarobna. Bila je starš devica in vse do smrti je ni nihče poročil. Mnogi medievalisti so tak ali drugačen način. Se spominjaš, Lije, da si nekdo rekel, da ljudje mnogokrat svoje lastne pomajkljivosti pripisujejo družbi in hočejo urediti Mesto zato, ker ne vedo, kako bi uredili svoje lastne življenje.«

Baley se je spominjal, toda zdaj so mu lastne besede zvenele neresno in površno. Blago je rekel: »Jessie, ne oddaljuj se od teme.«

Nadaljevala je: »Elizabeth je vedno govorila, da bo prišel dan, ko se bodo morali vsi ljudje družno upreti tej ureditvi. Rekla je, da so za vse krivi Vsemireci, ker želijo, da bi Zemlja propadla. Med njenimi najbolj priljubljenimi izrazi je bila beseda »dekadenti« — da smo vsi dekadenti. Včasih je pogledala v jedilni list, ki sem ga pripravljala za naslednji teden, se na-

šobila in rekla: »Dekadentno, dekadentno!« V kuhinji jo je včasih Janne Myers oponašala in smejala se do solz. Elizabeth je pripovedovala, da bomo nekega dne razbili Mesta in se vrnili v prirodu in da bomo obraunali z Vsemireci, ki nas hočejo za vse čase prikleniti na Mesta s tem, ko uvajajo robe. Toda ona jim nikoli ni rekla roboti. Navadno je rekla: »Brezdušni monstruzni stroji! Oprosti izrazu, Daneel.«

Robot je odvrnil: »Ne vem kaj pomeni pridevnik, ki si ga izgovorila, Jessie. A kljub temu ti oproščam. Prosim, nadaljuj.«

Baley se je nemirno premesčal. Z Jessie je bilo vedno tako. Nikoli se ji ni mudilo, nobena nuja je ni mogla pripaviti do tega, da bi svoje pripovedovanje omejila na najpomembnejše, vedno je okolišala.

Govorila je naprej: »Elizabeth se je vedno izražala tako, kot da ima okrog sebe mnogo pristašev. Vedno je pripovedovala, koliko da se jih zbirajo na sestankih. Navadno je potem ponosno pogledovala naokrog in potem mene — a mene nekam preplašeno, kakor da se je bala, da je ne bom spravila v zagato. Pričakovala je, da jo bom kaj spraševala. Seveda je nisem nikoli nič vprašala. Nisem ji hotela dati tega zadoščenja. Ko pa sem se potem poročila s teboj, je bilo vsega konec...«

— Nadaljuj, Jessie, je rekel Baley.

— Lije, se spominjaš tistega najnega prepira? Mislim teda, ko sva se sprekole zaradi imena Jezebel?«

— No, in kaj? Baley je potreboval precej časa, da se je spomnil, da je to Jessino polno ime in ne ime kake druge ženske.

Obrnil se je k R. Daneelu, da bi mu pojasnil: »Jessino polno ime je Jezebel. Ona gane mara in ne uporablja.«

R. Daneel je resno prikalil. Baley pa je pomislil: »K vragu, zakaj neki to govorim?«

— Tisti najin spor me je zelo razburil, Lije, je rekla Jessie. — Zares me je. Morda je neumno, toda premisljevala v premisljevala sem o tistem, kar si mi rekel. Mislim tisto, da je Jezebel samo konzervativec, ki se je boril za način življenja svojih prednikov in ni maral sprejeti čudnih običajev prišlecev. Koncem koncem sem tudi jaz Jezebel in ko sem tako premisljevala, sem prišla do zaključka, da je tudi zdaj prav tako, kakor je bilo tedaj. Mi, prebivalci Zemlje smo imeli svoj način življenja, prisili pa so Vsemireci z mnogimi novimi navadami in poskušili, da bi živeli kakor oni. Pa sem pomisnila, da imajo medievalisti nemara prav. Morda moramo iti res nazaj, vrniti se moramo k staremu načinu življenja. In poiskala sem Elizabeth.«

Isaac Asimov

36

Jeklene kletke

— Pojdimo, Jessie.«

— Cakaj. Počakaj malo, Lije. Mor